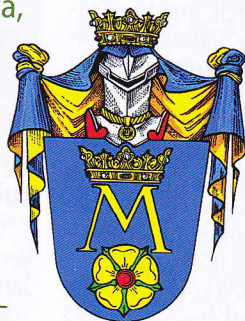

Dačice nezapřou typickou jihočeskou krajinu, mírně vlněnou a s dostatkem lesů

Město, které dalo světu kostku cukru

„Jednu, nebo dvě kostky?“ ptáme se obvykle hosta, nabízíme-li mu kávu nebo čaj. A přitom si ani neuvědomíme, že první kostkový cukr byl vyroben v roce 1841 v **Dačicích**. Ač jde o jedno z nejstarších a nejhezčích měst na pomezí Čech a Moravy, leží ve stínu sousední Telče a Slavonic. Stojí za to projít se půvabnými uličkami přes dvě historická náměstí ke dvěma zámčkům, řadě kostelů, ke klášteru i k renesančním měšťanským domům, a zposlouchat se do příběhu dávných časů...

Znak města Dačic

Toto pozoruhodné dílko vzniklo na Dačické řezbě roku 2009

Přijedeme-li do Dačic vlakem, vystoupíme na zastávce Dačice-město. Jestli jsme opravdu zvědavými turisty, můžeme jít na křižovatce u hotelu Dyje doleva do Jemnické ulice a pak opět vlevo po krytém schodišti ke klášteru.

Františkánský klášter založil v roce 1660 dačický primátor,

soukenický mistr italského původu Matěj Jiří Kapeta. Do roku 1996 sídlilo v klášteře městské muzeum a dnes patří řádu bosých karmelitek. Do kláštera se můžeme podívat pouze v oficiálních dnech evropského kulturního dědictví, ale když si dodáme odvahy a zazvoníme, možná nás sestry karmelity pozvou dále. Klášterní kostel sv. Antonína Paduánského je vyzdoben plastikami dačického sochaře a řezbáře Matouše Strachovského.

Ale máme-li méně času, vrátíme se k hotelu Dyje a vydejme se od zastávky doprava rovnou po mostě. Na levé straně potkáme sochu sv. Jana Nepomuckého, na pravé sv. Prokopa, obě z roku 1706. Masarykovou ulicí projdeme na Palackého náměstí.

Tady se narodila kostka cukru!

Hlavní dačické náměstí je středem společenského a obchodního života města. Dochovávala se tu řada renesančních domů, některé s původními mázhausy. Po dolním okraji náměstí dojdeme k budově starého zámku. Dvoupatrová obdélná stavba zdobená sgrafity, ukončená římsou a cimbuřím, má charakter městského paláce. Zámek pro

ZA KOSTKOVÝ CUKR MOHLA ŽENA

O vynález slavné dačické kostky cukru se přičinila žena – Juliana Radová, manželka ředitele cukrovaru Jakuba Kryštofa Rada. Společenská Juliana si s oblibou zvala na návštěvu přátel, a k posezení samozřejmě patřil i šálek čaje s cukrem. Paní domu se tedy musela často vypravovat do komory, aby mohla odseknout kus z cukrové homole. Jednoho dne roku 1841 si však při tom ošklivě poranila ruku. Rozhořčeně přiběhla za manželem a nevybíravě se na něj osopila asi takovými slovy: „Podívej, co se mi stalo! Jednou si já nebo některá z tvých dcer urážneme prst! To by nešlo vymyslet něco menšího?“ Manžel si vzal její slova k srdci a přibližně za tři měsíce jí postavil na stůl bedničku, ve které byly úhledně urovnány malé bílé kostičky. Kostkový cukr byl na světě...

Albrechta Krajíře z Krajku v 70. letech 16. století postavil některý z italských stavebníků činných v Dačicích.

Jdeme-li po horním okraji náměstí, naší pozornosti by neměl ujít dům s popisným číslem 4, protože právě tady stávala dačická rafinerie, kde Jakub Kryštof Rad roku 1841 vyrobil první kostkový cukr na světě. Dnes tu sídlí městské kulturní středisko. Na rohu si všimněme budovy původní renesanční radnice z roku 1559. Uvnitř se zachoval prostorný mázhaus s hřebínkovou klenbou a klenutá síň obecního šenku. Najdeme zde městské informační centrum, kde se o městě dozvíme více.

Každoročně koncem srpna se tu koná týdenní přehlídka řemesel Dačická řezba. Můžeme na ní vidět práci kovářů a řezbářů a při hudebních podvečerech poseďet ve stínu lip. V jihozápadním rohu náměstí naše oko spočine na zajímavém dílku – kostce cukru v dřevěné dlani. Vzniklo předloni právě na Dačické řezbě.

Nový zámek je empírovým skvostem

Stoupáme vzhůru ulicí, jež nese jméno letce významného letce Viléma Götha, který za 2. světové války létal v Anglii, k farnímu kostelu sv. Vavřince. Jeho předchůdcem byl nejstarší dačický kostel, založený markra-

Socha s tématem kostky cukru, která pronikla do celého světa